

Aan: raadsleden Twentse gemeenten

Geachte raadsleden,

In 2007 hebben de veertien Twentse gemeenten besloten een gezamenlijke investeringsagenda te starten. Deze Agenda van Twente heeft een looptijd van 2008-2017 en heeft tot doel de sociaaleconomische structuur van Twente duurzaam en substantieel te versterken. De Agenda van Twente is, op basis van een eerder genomen besluit, geëvalueerd. Op 15 juni 2016 hebben zo'n honderd raadsleden en honderd andere belangstellenden kennisgenomen van de evaluatie, die is te lezen op www.agendavantwente.nl. De hoofdpunten uit de evaluatie die online staat, zijn tevens in een printversie samengevat. Met deze brief bieden wij u dit document aan en nodigen wij u uit voor de vervolgbijeenkomst van de Twenteraad op 15 september 2016. Hierbij doen wij ook de oproep om de bijeenkomst in uw eigen raad voor te bereiden.

Datum en tijd: 15 september 2016, 19.30-22.30 uur

Locatie: *volgt eind augustus*

Wanneer u voor 15 september al vragen heeft over de evaluatie, stellen wij het op prijs als u ons die van tevoren stuurt via agendavantwente@regiotwente.nl. Wij zullen uw vragen beantwoorden en er zoveel mogelijk rekening mee houden in de bijeenkomst op 15 september.

Programma 15 september

De bijeenkomst op 15 september staat in het teken van de evaluatie van de Agenda van Twente. Er is veel ruimte voor dialoog. We staan in het eerste deel van het programma stil bij de effecten van de huidige Agenda van Twente. Hebben we, als we kijken naar de oorspronkelijke doelstellingen van de Agenda van Twente, bereikt wat we wilden bereiken?

In de bijeenkomst komt ook de vraag aan de orde of u met de evaluatie en aanvullende informatie over de kansen en urgentie voor een gezamenlijke Twentse investeringsagenda, voldoende bagage heeft om af te wegen of het voor uw gemeenteraad noodzakelijk en wenselijk is om een nieuwe regionale investeringsagenda (NRI) voor te bereiden. Dit is van belang om in oktober 2016 in uw eigen gemeenteraad hierover te kunnen besluiten. De opbrengsten van de discussies op 15 september betrekken wij bij het vervolg. Net als bij de voorbereiding van deze bijeenkomst zijn het presidium van de Twenteraad en de griffiers nauw betrokken. Het besluit om een nieuwe regionale investeringsagenda voor te bereiden, betekent overigens niet automatisch dat die agenda er komt. Daarover wordt aan u in het voorjaar van 2017 opnieuw een besluit gevraagd.

Leeswijzer

In deze brief staan we kort stil bij enkele hoofdlijnen van de Agenda van Twente. Vervolgens schetsen we enkele dilemma's, die een rol kunnen spelen bij de besluitvorming in de veertien gemeenten over de evaluatie en over het al dan niet voorbereiden van een nieuwe regionale investeringsagenda. Aan het einde van de brief vindt u de planning van het vervolgproces.

Hoofdlijnen evaluatie

Hieronder gaan we kort in op de Agenda van Twente. In de bijlage vindt u uitgebreide informatie over de Agenda van Twente en de thema's waarop is geïnvesteerd. Die informatie, aangevuld met de opbrengsten vanuit diverse projecten, vindt u ook op www.agendavantwente.nl.

De doelstelling van de Agenda van Twente was dat Twente in 2020 tot de top vijf van Europese regio's behoort op het gebied van innovatie en technologie en tot de top twee van Nederland. De directe aanleiding was dat Twente achterliep op de rest van Nederland. Vooral de economische pijler baarde zorgen: het bruto regionaal product en de arbeidsproductiviteit lagen onder het landelijk gemiddelde en er was sprake van een mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Voor het bereiken van de gestelde ambitie waren en zijn investeringen noodzakelijk; in innovatie, in het toepassen en vermarkten van kennis en in het versterken van de ruimtelijke economische structuur, ruimtelijke investeringen in bereikbaarheid, woon-en werkmilieus, maar ook in een goed sociaal-cultureel klimaat en profilering van de regio.

Waar staat Twente nu economisch gezien? De verwachting is dat de arbeidsparticipatie in Twente in 2017 gelijk is aan het Nederlandse cijfer. Het Bruto Regionaal Product (BRP) in Twente bewoog aanvankelijk tot 2009 (85%) in de richting van het landelijke niveau van het BBP per inwoner. Volgens de meest recente prognoses is dat cijfer in 2014 gedaald naar 78%. In 2012 werd in Twente gemiddeld € 728 per jaar per medewerker aan R&D (onderzoek en ontwikkeling) besteed, dit bedrag is bijna 40% hoger dan het Nederlands gemiddelde met € 440 R&D-uitgaven per medewerker per jaar. Het aandeel hoogopgeleiden in de potentiële beroepsbevolking is in Twente vanaf 2007 gestegen van 24% naar 30%. Landelijk is het percentage van 30% naar 35% gestegen. Twente stijgt dus sneller, maar de opgave blijft groot.

Het succes van de verschillende projecten van de Agenda van Twente is mede bepaald doordat bedrijfsleven, overheden, kennis- en onderwijsinstellingen een financiële bijdrage hebben gekoppeld aan de doelstellingen uit de agenda. In totaal is € 1.465.981.226 aan cofinanciering gerealiseerd.

	Bijdrage Agenda van Twente	Cofinanciering
HTSM	€ 35.618.000	€ 267.385.000
Bouw	€ 4.404.000	€ 17.840.310
Bereikbaarheid	€ 8.500.000	€ 980.824.000
Arbeidsmarkt/Onderwijs	€ 5.134.000	€ 25.036.547
Vrijtijdseconomie	€ 7.120.000	€ 6.174.824
Vestigingsklimaat	€ 13.490.000	€ 167.432.000
Twentebranding	€ 3.683.000	€ 1.535.000
Uitvoeringskosten programma Agenda van Twente, inclusief financiën, juridische zaken en communicatie	€ 2.051.000	--

Op www.agendavantwente.nl vindt u meer informatie over de financiering en cofinanciering per project. Ook is de samenwerking tussen deze partijen in de loop van de jaren goed georganiseerd in Twente. Deze partijen vinden elkaar in de Twente Board en hebben vooral via die lijn stem in de regionale agenda.

Dilemma's bij de beoordeling van regionale investeringsagenda's

Hieronder lichten wij een aantal dilemma's toe, waarvan wij denken dat die een rol kunnen spelen bij het vormen van een mening over het al dan niet voorbereiden van een nieuwe regionale investeringsagenda. Uiteraard kunnen ook andere dilemma's, die wij hier niet beschrijven, een rol spelen binnen uw gemeente. Hetzelfde geldt voor de argumenten die wij bij deze dilemma's noemen. Er zijn vast meer argumenten te noemen. Wij willen met deze dilemma's en het programma op 15 september het debat in uw gemeente faciliteren.

Als u behoefte heeft aan meer informatie om uw mening te kunnen vormen of eigen dilemma's wilt inbrengen, kunt u dat laten weten via agendavantwente@regiotwente.nl.

Regionale focus of lokale herkenbaarheid

Was de evaluatie voldoende en hebben we voldoende zicht op de *multiplier* van de investeringen? Geeft de evaluatie aan waar de focus op zou moeten (komen te) liggen? Kiezen we bij een nieuwe regionale investeringsagenda voor een focus op één of twee thema's en accepteren we daarmee dat niet in alle gemeenten geïnvesteerd wordt? Of kiezen we voor één of meer thema's, waardoor alle gemeenten een deel van de investeringen terugkrijgen, voor zover dit natuurlijk een-op-een herleidbaar is?

Coalition of the willing of onderlinge solidariteit

In de huidige filosofie van samenwerken tussen de veertien Twentse gemeenten is het begrip 'coalition of the willing' een belangrijke notie. Het betekent dat alleen de gemeenten/partners die dat willen op een onderwerp samenwerken. Gemeenten/partners die niet willen, kunnen niet worden verplicht om aan dat betreffende samenwerkingsdossier mee te doen. Voor een aantal samenwerkingsonderwerpen, die we zo belangrijk vinden dat we die met z'n veertien willen doen, hebben we de Gemeenschappelijke Regeling Regio Twente opgericht. Voor die specifieke taken (genoemd als basistaken in de regeling) geldt het uitgangspunt 'coalition of the willing' niet. Voor die taken streven we naar unanimiteit en geldt bij het nemen van besluiten een (gewone of gewogen) meerderheid. Het dilemma is of het uitgangspunt van de 'coalition of the willing' ook van toepassing is op een eventuele nieuwe regionale investeringsagenda.

Inhoud versus financiering

Wilt u een nieuwe regionale investeringsagenda laten bepalen door het budget dat de gemeenten vooraf gezamenlijk beschikbaar stellen, of gaat u uit van ambities en zoekt u daar de middelen bij? Het is wellicht ook mogelijk in het proces de inhoud en de financiering gelijk op te laten lopen.

Proces met doorkijk hele traject

In het schema hieronder geven wij u een doorkijk van het hele traject van evaluatie van de huidige Agenda van Twente, besluitvorming over de voorbereiding van een nieuwe regionale investeringsagenda, het richting geven aan de inhoud daarvan en het verkennen van de mogelijkheden voor financiering. De doorkijk is bedoeld om de rol van de gemeenteraden in het proces aan te geven. Andere partijen, zoals de provincie en de Twente Board, zijn ook betrokken bij het proces, omdat zij ook een rol spelen in de versterking van de Twentse economie.

Op het moment van schrijven van deze brief zitten we in **processtap 2**. Uw presidium en griffie geven een lokaal passend proces vorm om de evaluatie, die op 15 juni jl. tijdens de Twenteraad gepresenteerd is, in uw eigen gemeente te bespreken. Dit als voorbereiding om op 15 september (**processtap 3**) samen met de raadsleden van de andere Twentse gemeenten de evaluatie te bespreken. In die bijeenkomst zal de vraag aan de orde komen of u met de evaluatie en aanvullende informatie over de urgentie, voldoende informatie heeft om af te wegen of het voor uw gemeenteraad noodzakelijk en wenselijk is om een nieuwe regionale investeringsagenda (NRI) voor te bereiden. Hierover kunt u vervolgens in oktober 2016 in uw eigen gemeenteraad een besluit nemen (**processtap 4**).

Pas als u besloten heeft een nieuwe regionale investeringsagenda te willen voorbereiden, gaan we verder met de volgende processtappen.

De **processtappen 5 tot en met 7** gaan over de ambities in de nieuwe agenda, de inhoud ervan en de financiering van een dergelijke agenda. En uiteindelijk beslissen de gemeenteraden in het vroege voorjaar van 2017 (**processtap 8**) over het geheel van de nieuwe regionale investeringsagenda. De besluitvorming in het Algemeen Bestuur van Regio Twente vindt plaats na besluitvorming door de raden. In het schema zijn enkele momenten voor lokaal overleg opgenomen. Als de raden behoefte hebben aan meer lokaal overleg, dan ondersteunt de bestuurscommissie die overleggen graag.

	Processtappen t.b.v. gemeenteraden	Gezamenlijke Twentse raden/Twenterraad	Lokale gemeenteraad
1	Start traject met presentatie van en informatie over Evaluatie AvT 2007-2017	15 juni 2016	
2	Lokaal in te vullen proces van bespreking evaluatie		Vanaf 15 juni
3	Gezamenlijke afronding evaluatie AvT, verkenning Twentse urgentie en ruimte voor geven van input/richting	15 september 2016	
4	Besluit gemeenteraden over evaluatie en voorbereiden NRI		Oktober 2016
5	Verkennen Twentse ambities, scenario's en richting geven	15 december 2016	
6	Lokale bespreking		Dec 16/jan 17
7	Finale Twentse radenbijeenkomst over de NRI. Inclusief Twentse inkleuring van dekking/financiën	Februari 2017	
8	Gemeenteraadsbesluiten over NRI		Maart/april 2017
9	Begroting 2018 Regio Twente/Werkprogramma RT (Algemeen bestuur is bevoegd orgaan)	Voorjaar 2017	
10	Gemeentelijke kadernota's 2018, waarin implicaties NRI zijn verwerkt (ook financieel)		Juni/juli 2017
11	(Meerjaren) begrotingen 2018-2021		Vóór 15 november 2017

Afsluiting

Wij hopen dat u met deze brief en het bijgevoegd document (voor meer specifieke informatie verwijzen wij u naar www.agendavantwente.nl) inzicht heeft gekregen in de hoofdlijnen van de evaluatie en in enkele dilemma's die een rol kunnen spelen bij de oordeelsvorming in uw gemeente. Verder hopen wij u te zien tijdens de bijeenkomst van de Twenteraad op 15 september. Als u nog vragen heeft, ontvangen wij die graag, via agendavantwente@regiotwente.nl.

Graag tot ziens op 15 september!

Met vriendelijke groet,

dr. G.O. van Veldhuizen
Voorzitter Regio Twente